

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Pomorska 93, tel. 0048 56 55 22 185
e-mail: z@wp.pl; www.zawacki.pl
REGON 1425127; REGO 970502736
KRS 000004162
NIP 1090150800000005002024

86

ul. Janowska 52

Toruń
„Grunwald”, P.A.P.-P.A.L.
Brzeski Franciszek
ps. „Jantar”
M: 1296/2138 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI Borecki Franciszek
Y: A+1296/2138 Pom.
Tomii GAB - DAI?

I/1. Relacja k. 2 s. 1-2

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

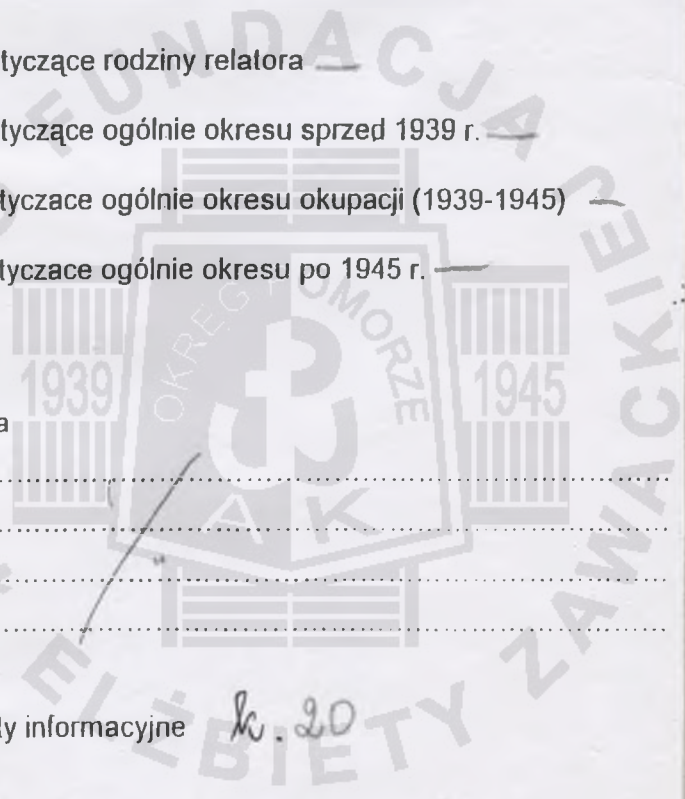
III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 20

VI. Fotografie brak

1/1. Relacja - Brzeski Trawiszek

1. Notatki - inf. Tadeusza Jaszowskiego;
m.k.p. z 6.03.1995, omyl. k. 1 s. 1
2. Biogram - relacja autorstwa
Tadeusza Jaszowskiego, m.p.is kop. k. 1 s. 2

informacja p. T. Jazowski (z pamięci) - 6.03.95 ¹

Franc. Brosli (w Jankach) Papowski i Sergiusz Kostelci "Czarny" jeździli w 1945 i 1946 r. pod nr-ny do Komendy PAL, gdzie myrabrali sobie najważniejsze dokumenty, jakie kto miał i z datą, jakie kto miał. Przeszowali przez kłami PAL. Potem myśli przeszli i już nie jeździli do N-ny. Te przeszli niepewne są mniej staranne. Zawsze widać talie są mieć ciałowicie filicyne.

(Cobemio UOP?)
W Arch. KN MO (?) w Radomiu jest cały plik talie świadków, ale jaka ich wartość badawcza?

Franc. Brosli pracował w czasie służby jako kontroler na dworcu, a ponieważ byli do czasu agenci niemieccy, więc miał po wojnie ~~przez~~ ^{był} współpracę z Niemcami. Rezultatu tego oskarżenia p. Jazowski nie ma.

(Krystyna Podleszewska)

Brzeski Franciszek, 1898 - ps. "Jantar", adjutant k-dta PAP w Toruniu
Ur. 25 II 1898r. w Zuśniewie pow. Kartuzy s. Franciszka i Juljanny. Ukończył sem. naucz. Mieszkał w Toruniu przy ul. Sienkiewicza 7. W I-ej wojnie światowej był szeregowcem w armii niemieckiej, a następnie kpr. w WP. Pracował jako nauczyciel szk. powsz., a ostatnio przed 1939r. w Wojew. Biurze Fund. Pracy w Toruniu. Należał do "Legjonu Młodych"

W czasie okupacji pracował jako nauczyciel szk. powsz. w Grębocinie, a od czerwca 1940r. na kolei jako robotnik. Złożył wniosek o przyznanie Niem. Listy Narod. Jakiś czas pracował jako bileter na dworcu głównym w Toruniu co nasuwało podejrzenie o współpracę z policją hitl.

Jak twierdził od listopada 1939r. należał do "Grunwaldu", współpracując z por. Mańkowskim. Gdy po aresztowaniach w listopadzie 1940r. "Grunwald" w Toruniu zaprzestał działalności szukał innych kontaktów konsp.

W 1942r. zetknął się z org. konsp. "Rząd Demokratycznej Polski" i jej k-dtem o ps. "Biały Grot", który używał nazwisk Słowikowski, Rudzki i Jastrzębski. Wszedł do ścisłego kierownictwa org. konsp. wraz ze Staufferową i Z. Popowskim. W 1943r. organizacja została przemianowana na PAP i zaczęła się b. rozwijać. Pojawił się w niej S. Kostecki ps. "Czarny".

Po śmierci Słowikowskiego w styczniu 1945r. był przejściowo aresztowany przez Gestapo. Po wkroczeniu do Torunia AR zaczął organizować w Toruniu SD zostając wiceprezesem. Należał do Komisji Likwidacyjnej PAL i wraz z S. Kosteckim wydawali zaświadczenia o ujawnieniu się w PA dawnym członkom PAP. Początkowo korzystali z oryginalnych blankietów PAL, a później używali własnych. Występował jako kapitan, a Kostecki jako major. Gdy w czerwcu 1945r. nie wybrano go do nowych władz SD zapisał s

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Brestki Franciszki

1. Jaszowski J., biografium „Brestki Franciszki”,
[w:] Słowa biograf. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Toruń 1994, w. 1, s. 44, seria k. 1 a, 1

Brzeski Franciszek ps. "Jantar" (1898-....), adiutant kmtda PAP w Toruniu. A

Ur. 5 II 1898 r. w Łuśniewie pow. Kartuzy, syn Franciszka i Julianny. Ukończył seminarium nauczycielskie. Mieszkał w Toruniu przy ul. Sienkiewicza 7. W czasie I wojny światowej był szeregowcem w armii niemieckiej, a następnie kapralem w WP. Pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej, a do września 1939 r. w Wojewódzkim Biurze Funduszu Pracy w Toruniu. Należał do "Legionu Młodych".

Na początku okupacji pracował ponownie jako nauczyciel w szkole powszechnej w Grębocinie pow. Toruń, a od czerwca 1940 r. był zatrudniony na kolei jako robotnik i jako bileter na Dworcu Głównym w Toruniu (co nasuwało podejrzenie o współpracę z policją). W 1942 r. złożył wniosek o przyznanie niemieckiej listy narodowościowej. Jak sam twierdził, od listopada 1939 r. należał do "Grunwaldu", utrzymując kontakt z por. Mańkowskim. Gdy w listopadzie 1940 r. po licznych aresztowaniach "Grunwald" zaprzestał działalności, szukał innych kontaktów konspiracyjnych. W 1942 r. zetknął się z organizacją konspiracyjną o nazwie "Rząd Demokratycznej Polski" i z członkiem jej kierownictwa o ps. "Biały Grot", który używał nazwisk Słowikowski, Rudzki, Jastrzębski. Jak twierdzi należał do ścisłego kierownictwa tej organizacji wraz z →Marią Stauferową i Zygmuntem Popowskim. W 1943 r. organizacja została przemianowana na PAP (Polska Armia Powstania) i zaczęła się żywiłowo rozwijać; m.in. pojawił się w niej Sergiusz Kostecki ps. "Czarny". Po zastrzeleniu z wyroku sądu AK Słowikowskiego w styczniu 1945 r. Brzeski był przejściowo aresztowany przez gestapo.

Po wkroczeniu do Torunia AR zaczął organizować Stronnictwo Demokratyczne. Należał do Komisji Likwidacyjnej PAL i wraz z Sergiuszem Kosteckim wydawali zaświadczenia o ujawnieniu się w PAL dawnym członkom PAP. Brzeski występował tam jako kapitan, a Kostecki jako major. Gdy w czerwcu 1945 r. Brzeskiego nie wybrano do władz SD, zapisał się do PPR. W lutym 1946 r. został aresztowany przez UB za tworzenie konspiracji. Pracował w tym czasie w Państwowym Urzędzie Zatrudnienia w Toruniu. Dalsze jego losy i data śmierci są nieznane.

AP AK, T.: Romanowski P.; dok. Insp. Toruń (w tym ksero aktu oskarżenia wraz z wyrokiem śmierci, wydanym 26 XI 1944 r. na Jastrzębskiego-Słowikowskiego, Brzeskiego i Kalińską za zdradę tajemnicy organizacyjnej, przejście na usługi organizacji dywersyjnej i szkodliwe działanie przeciwko AK); AP Bydgoszcz, Akta Wojsk. Prok. Rej. Pr. 1049/46. Ciechanowski, *Ruch oporu...*

Tadeusz Jaszowski

Źródło: „S.B.K.P. 1939-1945” pod red. E. Zawackiej,
H. Maciejewskiej-Marcinkowskiej, cz. I, Toruń 1994.

T: Nr. 1296/2138 Pom.

Tomii

Bmeski Franciszek

✓ Karty informacyjne

№. 20

Do wojennej emigracji organizacja przeciwko
PRL i za to została awansowana, - między
1945 zorganizowała w Wł. SD, tworząc kilka
osób. Gdy w okresie 1946 nie została wy-
brana przez siebie, obróciła się i wstąpiła
do PPR, gdzie dalej tworzyła organizację
przeciwko PRL, do której wchodził m. in.
funkcyjność 210.

prof. T. Jaszowski - 16.10.1995

Tom 2
"Gruuseld"

Breslę [Francuski]

Dce rejonu nr 5 "Gruuseld" w Toruniu
(kierunek od Dworca Torun do Wisły)

rob. T.: Kom. Wojski W., ul. sp. Torun, I/1/s.2

fmm-PT

Tom III
PAP 3

Borzeski Francinek

współpracownik Siowickowski
wyrok skazujący na pracę
"Białego Grota" 1945

zob. Jalewski T. "Sprawa Białego
Grotka" s. 6, 7 Bibl. PAP K

a

PAP⁴
Jonin

BRZESKI Franciszek
ps. "Jantar"

Adiutant komendanta PAP o Jo-
niniu

Wb. Siowicki Biogr. Zowp. Dow. cz. I, s. 44
Fundacja "Archiwum Dow. HK"
Jonin 1994r.

W. D. / 2001 r.

Breszki (im. n.)

Tomu 5
PAP

Z polecenia Edwarda Stawilow-
skiego z ~~Breszkim~~ Pawła-
czykiem ~~przewodni~~ miat
mieszac kontakt z Polską Armią
Powstania.

zob. K. Ciechanowski, Materiały,
cz. IV s. 2, 3, 5

Wz. XI 104

a/

Przesłać ps. Jantar

Vonull
PAP 6

Tł. Jaszurówka P.

KP-95

a/

TORUŃ
PAP?

BRZESKI FRANCISZEK

J. Szymanski, *Żywotność PAP...*,
Bibliot. APAK oprac. B-64, s. 48, 53,
47

88/95

Tomii 9
PAP

Przesłał Jan Trameire
pseud. „Jantar” znaną z Templinowa,
był u Sergiusza Kosteckiego, w polojni
mynajmowanym przez niego u Marty
Pantaszewskiej

zob. T. Kostekci Sergiusz - M-516/1152

R/21.92

T

formy
PAP

10

Breski Franciszek

"Gautar" (Breski Franciszek)

organizowanie punktów opatrunkowych
skup potrzebujących leków, bandaży
oraz wysyłka paczek żywnościowych
do legionów

nr. 265- Romanowski Paweł

Przesłał Franciszek
zastępca dowódcy Polskiej Armii Ludowej, doko-
tający na terenie Torunia i powiatu od 1943r.
Po wyzwoleniu był członkiem Komisji Likwi-
dacyjnej Polskiej Armii Ludowej

Toruń 11
PAL

Wznowienie z, z drugiej strony opom... Roczn. Br. 15
68, s. 65

KP-94

TORUNY¹⁶
12

BRZEŃSKI FRANCISZEK
ps. "JANTAR"

Otrzymał wyrok śmierci Hof. Sodu
Specjalnego AK (razem ze Stankowskim)

Styżek Jarzowski, Gestapo, s. 122

Breslci Franciszek

Brud 13¹²
PAP

zastępcę komendanta PAP
połączony z Kaszub (z Kartuz)

Popowicki Z., u. 5/1, 6

KP-3/94

Przesłać ps. „fantar”

Toruń 14
PAP.

2-ca kmdta głównego Inspektoratu Toruń
kolaborował z gestapo, przyczynił się
do aresztowania AK-owców
w 1945 lub 1946 r. został mu wytoczony
proces za kolaborację (albo w Szwecji
w Toruniu). Zwolniony przez władze PRL.

list Józef Nowacki - d. dz. 1018/A/95

KP-8/95

a/

BRZESKI FRANCISZEK

15

"Ryś"

TORUN PAP

Po zniknięciu Słowikowskiego z Torunia, chyba już na przełomie 1944r. i 1945r., zaczęły pojawiać się dokumenty stwierdzające przynależność do Polskiej Armii Podziemnej, z nagłówkiem "Centr.Kom.Wojsk. A.P. /Okr.Pom." i podpisem "z up.kpt. i Adj.Sztabu", przy czym pseudonimy podpisującego są różne ("Zóbr", "Ryś", "Jantar"). Ostatni jest pseudonim Franciszka Brzeskiego.

Zr.: T.Jaszowski, PAP..., [w:] Walka podziemna, s. 317.

MGr'95

16

BRZESKI FRANCISZEK ps. "Jantar"

TORUN PAP

Po zniknięciu Słowikowskiego z Torunia, chyba już na przełomie 1944r. i 1945r., zaczęły pojawiać się dokumenty stwierdzające przynależność do Polskiej Armii Podziemnej, z nagłówkiem "Centr.Kom.Wojsk. A.P. /Okr.Pom." i podpisem "z up.kpt. i Adj.Sztabu", przy czym pseudonimy podpisującego są różne ("Zóbr", "Ryś", "Jantar"). Ostatni jest pseudonim Franciszka Brzeskiego, wg danych wywiadu AK z końca 1944r. byłego nauczyciela, zatrudnionego w charakterze informatora na dworcu gł., zamieszkałego przy Jenitzerstr. 21, który przez jakiś czas występował jako adiutant Słowikowskiego

Zr.: T.Jaszowski, PAP..., [w:] Walka podziemna, s. 317.

MGr '95

Bixesti Franciszek, ps. "Janus" 9

Tonu
PAP 17

Yeden z działaczy PAP, któremu Stowikowski,
odrzucając propozycję AK o wstąpieniu PAP, polecił
nawiązać kontakt z Polską Armią Ludową,
do której miałaby PAP egłócić nowjacies.
Różniemy kasty pue Stowikowskiego.
Kob. Spuscimie Łofu Kopeć

15. IV / 17 - 18

Wz IX/09

Bzeski Franciszek
ps. "Jantar"

Tomii 18
943

Współpracował z Edwardem
Stowickim ps. "Biały Grot", konfi-
dentem gestapo; Woj. Sąd Specjalny
oskazał go na śmierć.

zob.: T. M-31/640 Piethiewicz Bro-
mistaw KO

RM. II 2000

Brzeski Franciszek "Janitor"

Tomuś
943 19

Artouek kierownictwa PAP; odebrał prowokacyjną
rdp wobec oficerów Ak - wyawili Rudzkiemu,
ze Kalinska Bolesława ma go rozmawiać

zdb. Wywiad i kontrwyw. Ak, pod red. Buihake
Władysława, W-wa 2008, s. 157, 159, 161
(art. Gosiomowskiego), bibl. FAPAC

Falkowski II'11

Braeski Franciszek

Tomni 20
979

ps. "Jantar"

zob. Gąsionowski A., Polskie
Armia Powstańca..., Tomni 1997,
s. 256, passim.

AK. XI/14

Brzeski Franciszek

